

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO-KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 1,20 zł z odrocznieniem przez pocztę 20 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, słożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent nie ma prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub swrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy redakcja nie odpowiada. Redakcja i administracja: ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,262. — Redaktor przyjmuje od 10—12.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lam.) 10 gr, za reklamy na str. 4-lam. w wiadomościach potocznych 30 gr na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądownym śledzeniu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw spornych właściwy jest Sąd w Wąbrzeźnie. Za terminowy druk, przesłane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Nr. 134

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub sobota 14 listopada 1931 roku.

Rok XI

Przyczyny zmniejszenia budżetu.

Preliminarz budżetowy państwa na rok 1932/33 jest w stosunku do poprzednich budżetów bardzo znacznie zmniejszony. W porównaniu do budżetu tegorocznego, zmniejszenie ogólnej sumy budżetu wynosi 414 milionów, — w porównaniu zaś do dawniejszych budżetów, oscylujących około 3-ch miliardów zł., zmniejszenie to wynosi około 600 milionów złotych.

Przyczyną tak silnego zredukowania globalnej sumy wydatków państwowych jest powszechna depresja gospodarcza, która nietylko u nas, ale i we wszystkich krajach zmusza rządy do czynienia oszczędności w wydatkach. Zrozumiałe jest, że w tych warunkach nie wszystkie obowiązki państwa mogą być całkowicie zaspakajane. W Polsce, przy budżetach 3-ch miliardowych, również nie wszystkie obowiązki były zaspakajane wobec zniszczenia kraju i tworzenia podstaw gospodarki narodowej i administracji państwowej. Pod tym względem położenie Polski było daleko gorsze, niż położenie państw, które posiadają nieprzerwany ciąg pracy organizacyjnej i gospodarczej. Tem silniej więc podkreślić należy, że — naodwrot biorąc, — refleksy powszechnej choroby światowej są w Polsce słabsze, niż w państwach innych, nawet daleko zasobniejszych gospodarczo. Wprawdzie Polska z gospodarczego punktu widzenia w perspektywie wielkich światowych interesów jest niezamożna, jednak nasz ustrój gospodarczy wykazał dużą odporność na zaburzenia lat ostatnich. Polska bez uciekania się do reglamentacji dewiz i bez restrykcji dewizowej zdołała utrzymać walutę swą na niezmiennym poziomie, dzięki czemu posiada dziś walutę tak skonsolidowaną, że nie potrzebuje obawiać się żadnych wstrząsów w tej dziedzinie. Z pośród państw europejskich tylko 5 (wliczając w to Polskę) zdołało utrzymać na niezmiennym poziomie swą walutę. Wzbudziło to powszechne na całym świecie zaufanie do waluty polskiej i do papierów na niej opartych.

Zaufanie do gospodarki państwa polskiego, jakie wzmogło się zagranicą, wpłynęło również na zwiększenie zaufania do gospodarki rządu wewnątrz kraju. Ta mocna pozycja gospodarcza Polski jest wynikiem prac rządu i zaprzęgnięcia do pracy gospodarczo-państwowej całego organizmu gospodarczego. Zasluga leży zarówno po stronie rządu, jak i wszystkich sfer społeczeństwa, które w ostatnich dwóch latach wykazały maximum ofiarnego wysiłku. Stabilizacja warunków politycznych w Polsce przez okazanie przez ogromną większość społeczeństwa w ostatnich wyborach pełnego zaufania rządowi pomajowym stworzyła podstawowy warunek utrzymania zdrowych podstaw gospo-

Obchód Święta Niepodległości Państwa Polskiego w Warszawie.

święta narodowego 3-go Maja oraz święta żołnierskiego w sierpniu, tym dniem, który budzi w nas najwyższe wspomnienia z niedalekiej jeszcze przeszłości. Temu 13 lat po wypędzeniu okupantów niemieckich z Warszawy, odzyskała Polska swoją niepodległość. Żywo stoi nam jeszcze w

pamięci chwila, w której każdy mieszkaniec stolicy stał w szeregu dla oswobodzenia jej od okupantów i pokolenie nasze mocniej odczuwa podniosły nastrój dnia święta Niepodległości i obchodzi je rok rocznie bardzo uroczysto w całej Polsce a zwłaszcza w Warszawie.

Dzień 11-go listopada jest obok Uroczystości z okazji święta Na-

rodowego 11 listopada rozpoczęły się nabożeństwami dla żołnierzy w świątyniach wszystkich wyznań. O godz. 10 rano w Katedrze św. Jana odprawione zostało uroczyste nabożeństwo. Mszę św. celebrował J. E. ks. kardynał Kakowski w otoczeniu licznej kleru. Na nabożeństwie obecny był Pan Prezydent Rzeczypospolitej, członkowie rządu z p. premierem Prystorem, korpus dyplomatyczny, przedstawiciele sejmu i senatu, generalicja przedstawiciele władz wojskowych i komunalnych oraz rzesze wiernych.

Na placu Marszałka Józefa Piłsudskiego dorocznym zwyczajem odbyła się rewja wojskowa. Już przed godziną 10-tą trybuny i chodniki wokół placu zapelnily się publicznością. Oddziały wojskowe stanęły na placu, uszykowane w 7 rzutów. Po godzinie 10-tej przybywają na trybuny członkowie rządu z p. premierem Prystorem, przedstawiciele sejmu i senatu, członkowie korpusu dyplomatycznego, przedstawiciele wojsk państw obcych oraz generalicji, o godz. 10.35 dowódca D. O. K. 1. gen. brygady Jarnuszkiewicz, odbiera raport od dowódców rzutów poszczególnych oddziałów. W kilka minut później rozlega się sygnał: Bacność! Dowódcy oddziałów komenderują „Prezentuj broń”, orkiestry grają hymn narodowy. Na plac wjeżdża wiceminister Spraw Wojskowych gen. Fabrycy, który przejeżdża przed frontem oddziałów. O godz. 11-ej przybywa Pan Prezydent Rzeczypospolitej w otoczeniu domu cywilnego i wojskowego, przy dźwiękach hymnu narodowego. Pan Prezydent, po przejściu przed frontem ustawionych oddziałów, podchodzi do trybuny, witając się z przedstawicielami Rządu. Na sygnał „Naprzód” oddziały przegrupowują się do defilady. W tym czasie rozpoczyna się defilada lotnicza. Nad placem Marszałka Józefa Piłsudskiego przedefilowało kilka eskadr samolotów (Dokończenie na stronie drugiej)

1 zdjęcie przedstawia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, przechodzącego przed frontem kompanii honorowej przed rozpoczęciem defilady.

2 zdjęcie przedstawia Rząd na tle gmachu Sztabu Generalnego, podczas przyjmowania defilady przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

darki, gdyż tylko w spokoju może rozwijać się życie gospodarcze. Tembardziej w obecnym momencie przesilenia gospodarczego — spokój wewnętrzny i trwałość polityki rządowej konieczne są dla wydobycia z organizmu gospodarczego państwa niezbędnej siły dla odparcia nacisku światowej depresji gospodarczej.

W tych warunkach obowiązkiem całego społeczeństwa jest w dalszym ciągu zgodnie współpracować z wysiłkiem rządu w kierunku utrzymania równowagi budżetowej i odpierania ataków kryzysu gospodarczego na podstawy naszego życia ekonomicznego. Rząd, przedkładając preliminarz budżetowy na rok następny, pominął w nim wszystkie te wydatki, które można było bez naruszenia siły i od-

porności państwa oraz całokształtu administracji odłożyć na czas późniejszy. Kompresja budżetu wymagała wiele wysiłków. Dziś stwierdzić można, że wysiłki te dały realne wyniki.

Zmniejszenie wydatków państwowych nietylko przyczynia się do utrzymania równowagi budżetowej, która jest kardynalną zasadą gospodarki państwowej, ale również odciąża całe społeczeństwo od części świadczeń na rzecz państwa. Zmniejszenie wydatków państwa o 414 milionów złotych odciąża społeczeństwo o taką sumę we wszelkich daninach publicznych i świadczeniach. Jest to w obecnych ciężkich warunkach finansowych znaczna ulga dla wszystkich płatników podatkowych.

Walka o utrzymanie równowagi

budżetowej i walka z kryzysem gospodarczym nie jest, oczywiście, jeszcze zakończona. Dlatego potrzeba całego szeregu skoordynowanych wysiłków rządu i wszystkich czynników społecznych, aby w tych wyjątkowych czasach wyprowadzić państwową i narodową gospodarkę na czyste wody. Społeczeństwo całe przekonało się, że rząd prowadzi pełną przorności i konsekwencji linię gospodarczą i że dzięki temu uchronił nas od wielu wstrząsów gospodarczych. Z całym zaufaniem więc patrzyć możemy w przyszłość, tembardziej, że budżet na rok następny ułożony został bardzo oszczędnie, a przewidywania dochodów są bodajże nie niż to wykaże rzeczywistość.

—o:—

Skróty

* **Poznań.** (Pat.) Dnia 10 bm. przedpołudniem spadł wraz z samolotem Mikołaj Schenkler, student uniwersytetu i absolwent szkoły podchorążych, odbywający lot ćwiczebny. Aparat uległ uszkodzeniu. Lotnik poniósł śmierć na miejscu.

* **Warszawa.** (Pat.) Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy na terenie państwa wynosiła 7-go listopada bm. 256.895, co stanowi wzrost w stosunku do cyfry z dnia 31 października b. r. o 3540.

* **Piła.** (Pat.) Sady powiatowe prowincji ogłosiły w październiku 64 licytacje; obszar licytowanych obiektów wynosił 7000 morgów. W ciągu bieżącego roku ilość licytacji dotychczas zgłoszonych wynosi 400, a obszar obiektów 31000 morgów. Świadczy to o złej sytuacji rolnictwa.

* **Hamburg.** (Pat.) „Hamburger Fremdenblatt” uważa, że linja okrętowa Karlskrona — Gdynia będzie przedstawiała konkurencję dla niemieckiego połączenia promowego w Sassnitz.

* **Kłajpeda.** (Pat.) Przemysł tkacki w Kłajpedzie obniżył płace robotnicze o 12 do 15%. Zniżka płac została przyjęta przez robotników.

* **Kowno.** (Pat.) Donoszą z Kłajpedy że kasjer dyrektorjatu Reichman popełnił nadużycia, przywłaszczając sobie 160.000 litów.

* **Bruksela.** (Pat.) Kryzys w ruchu portowym w Antwerpii unieruchomił cały szereg statków, które z braku ładunków stoją w basenach, czekając na poprawę sytuacji. Ogólna ilość statków „bezrobotnych” wynosi 74, z których 24 angielskich, 37 belgijskich, 6 francuskich, 4 norweskie, 1 niemiecki i wreszcie po jednym — włoski i amerykański.

* **Rzym.** (Pat.) W dniu 30 września ludność Włoch wynosiła 41.337.675 osób przy gęstości zaludnienia, wynoszącej 133,3 osoby na km. kw.

* **Tokio.** (Pat.) W całym kraju zachowano dwuminutowe milczenie dla uczczenia poległych w czasie wielkiej wojny.

* **Berlin.** (Pat.) Według sprawozdania urzędu pośrednictwa pracy, ilość bezrobotnych w Niemczech wynosiła w dn. 31 października 4.622.000. W porównaniu ze stanem bezrobocia w dn. 15 października r. b. ilość bezrobotnych wzrosła o 138.000.

* **Królewiec.** (Pat.) Wedle prasy królewieckiej, zostały odkryte w powie-

bojowych. W czasie, gdy oddziały przygotowują się do defilady, odbywa się na placu przed trybuną uroczystość wbijania gwoździ do drzewca sztandaru Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Warszawie. Pierwszy gwoździek wbił Pan Prezydent Rzeczypospolitej, wpisując się do pamiątkowej księgi.

zdjęcie przedstawia grupę attachés wojskowych przy Radzie Rzeczypospolitej, obecnych na defiladzie.

O godz. 11.50 Pan Prezydent wstępuje na trybunę, celem odebrania rewji.

Obok Pana Prezydenta na trybunie stają: wiceminister Spraw Wojskowych gen. Fabrycy oraz dowódca D. O. K. 1 gen. Jarnuszkiewicz. Oddziały defilują w następującym porządku: Szkoła Podchorążych, Inżynierji i Sanitar., następnie piechota 21 p., 30 p. p. i 36 p. p. oraz kompanja cyklistów 36 p. p. Za piechotą przeddefilowały oddziały wojsk mechanicz-

nie rastemborskim (Prusy Wschodnie) pokłady ropy naftowej. Ropa ta ma się znajdować w głębokości 500 do 800 metrów. Właściciele terenu pertraktują z rządem pruskim w sprawie założenia szybów pionierskich. Podobno terenem interesują się dwie zagraniczne firmy naftowe, w tem jedna polska.

* **Piła.** (Pat.) Magistrat Międzyrzecza zażądał od właścicieli mieszkań i domów, aby nie wynajmowali mieszkań osobom zamiejscowym, nie mającym stałego zajęcia, lub takim, którzy mogliby stać się ciężarem dobroczynności publicznej. W przeciwnym razie magistrat

grozi obciążeniem właścicieli kosztami zapomóg itp. Wypadek ten jest charakterystycznym dla stosunków na Pograniczu niemieckim, a jednocześnie przykładem sposobów używanych dla zapobiegania niepowstrzymanej dotąd ucieczce ludności ze wsi do miast

* **Berlin.** (Pat.) Przemawiając na zgromadzeniu w Frankfurcie n/Menem, minister Finansów Rzeszy Dietrich oświadczył m. in. że ilość kapitałów, wycofanych przez osoby prywatne w Niemczech z banków, wynosi przeszło 1 miliard.

* **Berlin.** (Pat.) Ostatnie sprawozda-

nie tygodniowe Banku Rzeszy wykazuje nowy ubytek złota i walut na łączną sumę 13,3 milj. mk. Ogólny odpływ złota wynosił 43,3 milj. mk., przekazanych przeważnie do Ameryki. Część tego złota została skonwertowana na dewizy. Wobec pewnego zmniejszenia się ogólnego obiegu banknotów niemieckich pokrycie nie doznało znaczniejszej zmiany i wynosi 27,8 wobec 27 w ubiegłym tygodniu.

Troska Rządu o los bezrobotnych.

W ostatnich dniach przyjęci zostali na audjencji u p. Minist. Pracy i Opieki Społecznej Dr. Hubickiego przedstawiciele robotników klubu B. B. W. R. z postulatem o uchylenie tak zwanego sezonu martwego.

Pan Minister po wysłuchaniu prośby delegacji upoważnił ją do oświadczenia, że w roku bieżącym sezon martwy zostanie zniesiony.

Oświadczenie to Pana Ministra przyjęli robotnicy z największym zadowoleniem, albowiem wielkie rzesze tych którzy byli zatrudnieni w tak zwanym martwym sezonie, i nie mieli prawa do zasiłków dla bezrobotnych, w roku bieżącym i 1932 zasiłek będą pobierać.

Powyzsza decyzja Rządu świadczy, jak bardzo ważną sprawą dla Niego jest kwestja robotników, ich byt i zabezpieczenie spokojnego życia dla nich i rodzin w okresie zimowym.

A zatem robotnicy! bądźcie spokojni o wasze rodziny. Przedstawicielom robotników z klubu B. B. W. R. którzy przyczynili się do osiągnięcia powyższej decyzji Rządu należy się jaknajwiększe uznanie.

POŁOŻENIE W MANDZURJI

Tokio, 11. 11. Wobec stale zaostrzającej się sytuacji w Mandzurji wysłano 4 torpedowce z Kure do Portu Artura. Krażownik „Yakumo” odpłynął z Yoko Suka do Coseba, gdzie ma oczekiwać dalszych rozkazów.

Moskwa, 11. 11. Według doniesień korespondentów sowieckich wojska gen. Maa miały zamordować konsula japońskiego w Ciekarze, Simitse, oraz dwóch urzędników konsularnych.

Tokio, 11. 11. Delegacja przedstawicieli rządu wskazuje, iż Japonja pozostaje nieugięta w sprawie przedstawionych przez siebie pięciu zasadniczych punktów. (Pat.)

Waszyngton, 11. 11. Sekretarz stanu Stimson podał do wiadomości, że nadeszła nota Japonji w sprawie Mandzurji, utrzymana w tonie bardzo ugodowym. (Pat.)

ADAM KRECHOWIECKI.

SZARY WILK

109)

(Ciąg dalszy).

— Przyszedł kres... — mruknął Dietrich, — straszny kres!...

I twarde dłonie zacierał.

* * *

Król wzburzony był wielce. Zaciętości takiej nie przypuszczał i miał do ostatka nadzieję, że Borkowicz ujęty, zgnębiony, okaże się kornym. Dla uzyskania spokoju, dla miłości Jadwigi i ułatwienia sprawy rodowej, pomiarkował się król i stłumił własną swą zaciekłość przeciw Borkowicowi — a i ta ofiara okazała się bezskuteczna. Wyrok surowy stawał się nieuchronny, a mógł jeno wrzawę na nowo obudzić. Wszak dotąd nie słyszano jeszcze, by tak możnego senatora, tak potężnego pana w ten sposób karano. A przecież nieupokorzonego wypuścić nie było można, ani też żywym zostawić takiego zuchwalca, który, zaufany we własną potęgę, dążył jawnie do władzy przeciw królowi w Wielkopolsce, a złości swej nie znał hamulca.

— Może jutro... pojutrze, złamie go głód... — myślał, pocieszając się, Kaźmirz.

Marta, zarówno jak Jadwiga, nie wiedziała nic o obecności Borkowicza w Olsztynie. Wiedziała jeno, że jest zwałczony i poddać się musiał. Przyjęta łaskawie przez królową, oddała się całkowicie na jej usługi, ale od chwili swego tu przybycia nie mogła się wyrwać z trawiącego ją smutku, pomnożonego jeszcze wieścią o zgonie Benjamina. Nawet pojawienie się Janka Zaremby, jakkolwiek ją uradowało, nie zdjęło z jej duszy ciężaru, ponurej zadumy. Z objęć jego wy-

rywała się trwożnie, a na jego czule wyrazy odpowiadala zawsze jednako:

— Strzeż się... ja nieszczęście przynoszę!...

Napróżno Janko, nie pojmując przyczyn jej smutku, rozproszyc go usiłował. Marta skrywała się w swej komnacie lub biegła po radę do spowiednika królowej, który przez Jadwigę wzywany, ciągle teraz w zamku olsztyńskim przebywał. Korzystała z tego Marta i długie z nim wiodła rozmowy.

Mnich to był sędziwy, obyczajów surowych, a żarliwości wielkiej. Ujęty prostotą tej duszy, smutkiem nękaną, mówił na Marcie o rzeczach, które pociecha jej być mogły, które rozjaśniały jej myśli, a których jej Agata w dzieciństwie ani nauczyć, ani wytłumaczyć nie była w stanie. Mówił jej o miłości Bożej, o zaparciu się siebie, o poświęceniu, zwalczaniu myśli złych, o niewysłowionej szczęśliwości dusz wybranych, a wreszcie o tem, jako pokuta jednych odkupić może winy drugich...

— Gdzie znaleźć spokój? — pytała go Marta, — czuję, jako cięży na mnie ojcowski grzech... jak go zmazać?... Niedolę z sobą przynoszę... Kto jeno mnie miłował lub pomoc pragnął przynieść — ginął lub nieszczęśliwy był... Piastunka moja zmysły niemal postradała z trwogi, chcąc mnie z uwięzienia wybawić... ten, ku któremu w nieświadomości swej wyciągałam dłonie — rycerz Janko, omal życia za to nie stracił... Benjamin Nałęcz, który mię w dom przyjął, jak córkę — zginął... Borkowicz — on także miłował mnie — zgnębiony jest... Nieszczęście przynoszę, jak zaczęrowana!...

— Czarów niema — odparł mnich — ale dusza rodzica twego snadź cierpi, tem zaś udręczeniem twojem oczyszcza się... Ofiaruj troski twe za zbawienie duszy jego... tyś mu to winna, córko!

— Cóż czynić mam, iżby duszę jego zbawić co rychlej — pytała jeszcze Marta.

— Poświęć duszę swoją Bogu! — odparł mnich,

wznosząc rękę ku niebu, — w miłości ludzkiej spokoju nie znajdziesz... jeno w poświęceniu się zakonem na odkupowanie...

Marta słuchała i rozjaśniły się jej oczy...

— Tak... — powtarzała bładami usty, — nie w ludzkiej miłości szczęście... Jam pokutować winna za duszę rodzica...

Dzień tymczasem mijał za dniem... Głódowa męczarnia Borkowicza musiała dojść do szczytu. Wiedziano, iż żyje jeszcze, bo wpuszczano do ciemnicy wodę i chleb suchy, a Maćko łapczywie go chwycił.

Król, widząc, iż rozwiązanie Jadwigi lada moment nastąpić może, a chcąc przedtem jej i sobie zapewnić spokój, postanowił próbować raz jeszcze, zali zuchwały wojewoda nie ulegnie. Aby zaś ta próba skuteczniejszą być mogła, powiedziano Marcie o losie okrutnym Maćka.

— Idź do niego — rzekł król — a użyj swego wpływu, by się ukorzył.

Marta z niewymownym przerażeniem słuchała słów tych. Do nóg Kaźmirzowi przypadła.

— Przebaczenie mu! — jęknęła z płaczem.

— Przebaczę — odparł król — lecz niech o przebaczenie prosi.

Wieczór to był już późny, gdy do ciemnicy spuszczone drabinę, po której weszli w dół Jasko z Mel-sztyna, Dobek Fredro, spowiednik królowej i Marta, a za nią Janko Zaremba.

Kilku pachołków niesło naprzód pochodnie, które jaskrawe światło rzucały na czarne, wilgotne wnętrza podziemnego lochu.

W kącie, skulony, siedział na ziemi Borkowicz. Głowę miał wspartą na skurczonych kolanach, że widać jeno było skudłaczony włosy, zbielejące siwizną.

Drgnął, usłyszawszy kroki... głowę zwołna wznosił, lecz oczy wnet zawarł, nie mogąc światła znieść.

(Dokończenie nastąpi.)

Znakomity gość w Toruniu

W toruniu bawił w tych dniach przedstawiciel Związku Eksporterów Japonii p. Hodsumi, który z ramienia Ministerstwa Przemysłu i Handlu Japońskiego, objeżdża poszczególne kraje europejskie w sprawach handlowych. P. Hodsumi przybył w tych sprawach również do Polski, korzystając ze swego pobytu, by odwiedzić w Toruniu pułkownika w st. spocz. Kazimierza Libere, z którym zaprzyjaźnił się przed 25 laty, w czasie pobytu p. pułkownika Libere w Tokio. Zdjęcie nasze przedstawia pułkownika Libere w towarzystwie p. Hodsumi.

Dalsza zwyczajka cen zbóż celem państwowej polityki zbożowej

Warszawa. Onegdaj odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa konferencja poświęcona aktualnym zagadnieniom zbożowym. W konferencji wzięli udział przedstawiciele zainteresowanych resortów oraz organizacyj rolniczych. Na konferencji stwierdzono jednomyślnie, że w obecnej sytuacji głównym celem państwowej polityki zbożowej musi być dalsze podnoszenie ceny, aby bieżący rok gospodarczy zakończony był przez rolnictwo bez deficytu.

W sprawie pogłosek, które się ukazały w prasie niemieckiej, a częściowo i polskiej na temat rzekomego zakupu 40 tys. tonn zboża przez Państw. Zakłady Przem.-Zbożowe, stwierdzono, że wiadomości te są w zupełności bez-

podstawne. W istocie rzeczy P. Z. P. Z. zakupiły wyłącznie 6 tys. tonn żyta rosyjskiego dla wykonania dawniej zawartych transakcyj eksportowych.

Kwestja przywozu zboża zagranicznego do Polski wogóle nie jest aktualna. Wszelkie przeciwne pogłoski nie są zgodne z prawdą, a lansowane były przypuszczalnie przez spekulację w celu załamania zwykłej tendencji na polskim rynku zbożowym. W interesie rolnictwa leży, aby wiadomościom tego rodzaju nie dawało się wiary.

Oficjalny komunikat w tej sprawie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Min. Rolnictwa będzie wkrótce wydany.

Nowy gabinet angielski

Zdjęcie nasze przedstawia najwybitniejszych członków nowego gabinetu angielskiego. Od lewej strony do prawej: min. Snowden, minister skarbu Neville Chamberlain, min. Mac Donald, kanclerz lord Sankey, minister wojny lord Hailsham, minister do spraw indyjskich sir S. Hoare, minister spraw zagranicznych sir John Simon, minister Spraw wewn. sir Herbert Samuel, minister marynarki lord Londonderry, prezydent rady przyboecznej lord Baldwin.

Prezydent Hoover o pokoju

Londyn, 12. 11. Donoszą z Waszyngtonu, że podczas odsłonięcia pomnika poległych prezydent Hoover wygłosił przemówienie, w którym zaznaczył między innymi, że światowy kryzys gospodarczy będzie mógł być zlikwidowany tylko w drodze przywrócenia zaufania zarówno pomiędzy jednostkami, jak i narodami. Pokój jest

rezultatem gotowości obrony powziętych zobowiązań i dynamicznego rozwoju sił dobrej woli. Jest on równowagą pomiędzy obu temi czynnikami. Dążenie do pokoju jest wpływem idealizmu, odzwierciedlającego najwyższe pragnienie ludzkie, zmierzające do sprawiedliwości międzynarodowej.

Stimson pragnie przybyć do Paryża

Waszyngton, 12. 11. — Stimson oświadczył amerykańskiemu posłowi w Londynie, że pragnąłby udać się do Paryża, aby tam z różnymi mężami

stanu odbyć narady w sprawie Mandżurji.

Amerykańskie poselstwo w Londynie otrzymało dziś wieczorem wia-

domość, że Daves z końcem bieżącego tygodnia uda się do Paryża, a to z powodu nieobecności amerykańskiego posła Edge w Paryżu. Stimson oświadczył również w swej rozmowie, że uważa odpowiedź Japonji na niedawno poslaną im nieoficjalną notę, za zupełnie zadowalniającą. Stimson jest silnie przeświadczony, że obecnie widoki na zawarcie pokoju są daleko optymistyczne.

Waszyngton, 12. 11. Wysłano instrukcje ambasadorowi Dawesowi, by udał się do Francji celem wzięcia udziału w posiedzeniu Stanów Zjednoczonych w Londynie Rady Ligi Narodów.

WOJEWODA PACIORKOWSKI POZOSTAJE W KIELCACH.

„Express Poranny“ donosi, że wojewoda kielecki p. Paciorkowski pozostaje na zajmowanym przez siebie stanowisku, a to na skutek zabiegów szeregu delegacyj i organizacyj kieleckich u władz centralnych.

Stocznia gdyńskiej obawia się hakata gdańska

Gdańsk. (Pat.) Hakata gdańska zadrosna. Niemieckie Towarzystwo Okrętowe w Hamburgu Hinrich Peters oddało do stoczni gdyńskiej swój statek towarowy do naprawy. W związku z tem, dzisiejszy numer „Danziger Neuste Nachrichten“ zaznacza, iż wywołało to w Gdańsku jaknajwiększe zdziwienie, albowiem, stocznia gdańska znajduje się w bardzo ciężkim położeniu z powodu braku zamówień. Firma hamburska, oświadcza dziennik, wykazała brak poczucia solidarności ogólnoniemieckiej.

Olbrzymi pożar w Czersku.

Czersk. (Pat.) Olbrzymi pożar. 11. bm. w nocy wybuchł olbrzymi pożar, który zniszczył doszczętnie całe 190-morgowe gospodarstwo wraz z żywym i martwym inwentarzem. Straty wynoszą około 500.000 złotych.

ODZYSKANIE WZROKU PO 27 LATACH ŚLEPOTY.

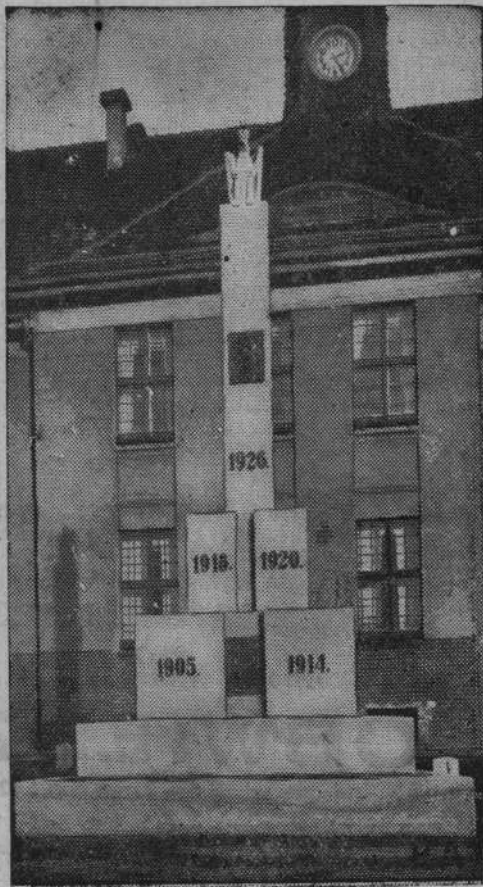
Donoszą z Essen: W Solingen 60-letnia kobieta, która od 27 lat była niewidoma, poddała się obecnie operacji, po której odzyskała wzrok. Wypadkiem tym, jak i przebiegiem operacji poważnie zainteresowały się niemieckie sfery lekarskie. (Pat.)

Odsłonięcie pomnika Marszałka Piłsudskiego w Grudziądzu.

Grudziądz. W dniu Święta Niepodległości 11 listopada br. odbyło się w Grudziądzu uroczyste odsłonięcie pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego. Pomnik stanął na dziedzińcu koszar im. Króla Władysława Łokietka. Ufundowany został on ze składek oficerów i szeregowych Centrum Żandarmerji. Pomnik wykonano według projektu por. Tadeusza Nisiewicz-Dobrzańskiego.

O godz. 10,30 odbyło się na dziedzińcu koszar Centrum Wyszkozenia Żandarmerji uroczyste nabożeństwo polowe, po którym nastąpiło odsłonięcie pomnika. Aktu odsłonięcia dokonał w imieniu p. Prezydenta Rzplitej dowódca 10 dywizji piechoty pomorskiej gen. Rachmistruk. Pomnik jest 6-metrowej wysokości obeliskiem ufundowanym przez oficerów, podoficerów i szeregowych Centrum Wyszkozenia Żandarmerji. Na uroczystość odsłonięcia przybyli m in.: w zastępstwie wojewody pomorskiego wicewojewoda dr. Seydlitz, pułk Jur-Gorzechowski, główny dowódca żandarmerji, ppułk. Plato Bałaban i inni. Po uroczystości odsłonięcia pomnika odbyła się defilada, a następnie śniadanie w kasynie oficerskim. czasie śniadania urządzono owację pułkownikowi Jur-Gorzechowskiemu.

Wieczorem odbyło się w teatrze Miejskim galowe przedstawienie: artyści opery warszawskiej odegrali operę „Madame Butterfly“.

Zdjęcie nasze przedstawia nowo odsłonięty pomnik Marszałka Piłsudskiego w Grudziądzu.

Kącik prawniczy

Karalność niedostarczenia rzeczy do licytacji.

Coraz częściej na wokandach sądowych znajdują się sprawy o niedostarczenie rzeczy do licytacji. Niesumieśni dłużnicy postępują w ten sposób, iż przed licytacją usuwają zajęte rzeczy z lokalu, przyczem w ostatniej chwili przesyłają komornikowi zawiadomienie, iż rzeczy zajęte przeniesione zostały do innego lokalu.

Opisany wyżej wybieg nie ratuje dłużnika przed odpowiedzialnością karną z art. 607 K. K., o czem świadczy rozpatrywana świeżo przez sąd grodzki sprawa następująca:

Emilja W. nauczycielka, pożyczycza inż. Teodorowi M. kwotę 1.200 zł. na weksle. W oznaczon. terminie M. weksli nie wykupił, a gdy W. uzyskała wyrok sądowy i rozpoczęła egzekucję, M. „w porę“, bo na dzień przed licytacją, rzeczy zajęte wyniósł z mieszkania swego przy placu Napoleona i w dniu licytacji przesłał komornikowi zawiadomienie, iż rzeczy zajęte znajdują się w jego lokalu biurowym przy ul. Boduena.

Wobec powyższej translokacji, licytacja do skutku nie doszła i sprawa oparła się o sąd grodzki, przed którym stanął inż. M. oskarżony z art. 607 K. K. o niedostarczenie rzeczy do licytacji.

Rzecznik oskarżycielki posilkowej w sprawie popierał oskarżenie w całej rozciągłości, podkreślając złą wolę dłużnika, który długi zwrócić nie chce a jednocześnie egzekucję uniemożliwia.

Obrońca oskarżonego wniósł o wyrok uniewinniający, podkreślając, iż M. powiadomił komornika o przeniesieniu rzeczy, a zatem licytacja odbyła się mogła w innym lokalu.

Sąd, przychylając się do wywodów rzecznika oskarżenia, wydał wyrok skazujący M. na 2 tygodnie więzienia za niedostarczenie rzeczy do licytacji.

K. Kl.

CHCESZ MIEĆ POKÓJ, PRZYGOTUJ SIĘ DO WOJNY. WSTĄP ZATEM DO L. O. P. P.

Kącik radiowy

SOBOTA 14. 11. 31 r.

12,15 Poranek szkolny ze Lwowa, 14,45 Muzyka z płyt gramfonowych, 15,25 Przegląd wydawnictw periodycznych. 15,50 Muzyka z płyt gramfonowych. 16,20 Radjokronika — p. Marjan Stępowski. 16,40 Muzyka. 17,10 Rewolucja francuska — prof. Marjan Zdziechow ski (Wilno). 17,35 Koncert dla młodych talentów muzycznych. 18,05 Program dla dzieci starszych i młodzieży. Sluchowisko pod tyt. „Pszczółka Króla Salomona”, napisane i zradiofonizowane przez p. J. Sorokowicza. 18,30 Koncert dla młodzieży w wyk. ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego. 19,15 Skrzynka pocztowa rolnicza — inż. W. Tarkowski, Gielda rolnicza. 19,30 Płyty gramfonowe. 19,45 Prasowy Dziennik Radiowy. 20,00 „Na widnokre-gu”. 20,15 Muzyka lekka Wyk. Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, Ida Łoś (klinga), Witold Conti (tenor) i prof. L. Urstein (akomp.). 21,55 p. Irena Dehnelówna: Feljton p. t. „Pod znakiem kurtuazji”. 22,10 Utwory Chopina w wykonaniu Zofji Rabcewiczowej. 23,00 Muzyka lekka i taneczna.

NIEDZIELA, 15. 11. 31 r.

10,15 Transmisja Nabożeństwa z Katowic lub Piekar Wielkich. 12,15 Poranek symfoniczny z Filharmonji Warsz. W programie utworzy p. M. Karłowicza. Wyk. Ork. filharm. pod

dyr. J. Ozimińskiego, T. Zygańko (skrzypce) i inni. 14,00 „Co słycać, o czym wiedzieć trzeba” — Dyr. Szczepan Mędrzecki. 14,20 Muzyka. 14,30 Sluchowisko rolnicze p. t. „Sprawa sądowa” — opr. mec. Z. Nadratowski. 15,00 Muzyka. 15,55 Program dla dzieci starszych i młodzieży „Co się dzieje na świecie” tygodnik radiowy w opr. Jana Milewskiego. b Feljton Henryka Ładosza p. t. „Pojechałem do Łowicza — kupiłem se štuka bica”. 16,20 Ruch oświatowo-kulturalny na Śląsku. 16,35 Pieśni Noskowskiego do słów Marji Konopnickiej w wyk. dzieci Szkoły Powszechniej z Zależa. 16,50 Znaczenie gospodarze śląska dla Polski feljton. 17,05 Transmisja z Katowic muzyki góralskiej. 17,20 Kultura ludu śląskiego feljton. 17,35 Śląskie piosenki ludowe w wyk. p. H. Tymienieckiej (Katowice). 17,45 Feljton naczelnika Rybarza (Katowice). 18,00 Sluchowisko z Katowic Gustawa Morcinka „Śląski Król Lear”. 18,40 Muzyka. 19,30 Transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach p. t. „Wesele na Górnym Śląsku. 21,00 Koncert. 23,00 Muzyka lekka i taneczna.

PONIEDZIAŁEK, 16. 11. 31 r.

12,15 Muzyka z płyt gramfonowych. 14,45 Muzyka z płyt gramfonowych. 15,25 Odczyt z cyklu dla nauczycieli: Jan Kochanowski a my — dr. J. Skoczek (Lwów). 15,50 Muzyka z płyt gramfonowych. 16,20 Lekcja języka francuskiego — kurs elementarny — Lektor

Lucien Roquigny. 16,40 Muzyka z płyt. 17,10 Upiory na Zamku Warszawskim — p. Tadeusz Kutz. 17,35 Muzyka lekka. 19,15 Wiadomości bieżące rolnicze — p. J. Piatek. 19,30 Płyty gramfonowe. 19,45 Prasowy Dziennik Radiowy. 20,00 3-cia pogadanka z cyklu Wstępne wiadomości o muzyce — p. K. Stromenger. 20,15 Opera z płyt „Traviata” Verdi’ego w wyk. zespołu teatru „La Scala”. 22,20 Feljton p. t. „Teatr a kino w Londynie” — p. Teodora Drzewiecka. 22,35 Dodatek do Prasowego Dziennika. 22,50 Muzyka lekka i taneczna.

PRZED WPROWADZENIEM URZĘDOWYCH BILETÓW AUTOBUSOWYCH

Ministerstwo robót publicznych wy-daje już przedsiębiorcom autobusowym za pośrednictwem urzędów wojewódz-kich urzędowe bilety autobusowe, któ-re wprowadzone zostają z dniem 15 bm.

Bilety te sprzedawane będą przedsię-biorcom w ksiąteczkach po 25 i 50 szt. przyczem przy kupnie właściciele auto-busów wpłacać będą jedną trzecią część

nominalnej, ceny biletów na fundusz dro-gowy.

Bilety wydawane przez ministerstwo robót publicznych posiadają cenę nomi-nalną od 60 gr. do 16 zł. Nazwa stacji początkowej i krańcowej nie jest na bi-letcie wydrukowana, lecz przedsiębiorca autobusowy lub jego pracownik obowiąz-zani są w odpowiednim miejscu wypisać je atramentowym ołówkiem lub wy-bić stemplem.

GIELDA ZBOŻOWA.

Poznań 11. 11. 31 r.

Żyto nowe suche 24,50—25,00, Psze-nica 24,50—25,00, Jęczmień 27,50—28,50, jęczmień zwyczaj. przemiał 22,50—23,50, owies pastewny 24,25—24,75, mąka żytnia 36,25—37,25, mąka pszen-na 65% 36,50—37,50, otręby żytnie 17,25—18,00, otręby pszenne 16,50—17,50, rzepak 33,00—34,00, ziemniaki jadalne 3,80—4,00, groch Victoria 23,00—28,00.

Izba Skarbowa w Grudziądzu

OBWIESZCZENIE.

Na zasadzie art. 1, 6-a, 23, 98, 119 i 120 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 79 z r. 1925 poz. 550) Izba Skarbowa wzywa właścicieli przed-sięnictw handlowych i przemysłowych oraz wykonujących zajęcia przemysłowe w okręgu Izby Skarbowej do wykupienia świadectw przemysłowych oraz kart rejestracyjnych na 1932 rok.

Świadectwo przemysłowe wydane będą poczynając od dnia 3 listopada 1931 roku we właściwych Kasach Skarbowych codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych na podstawie należycie wypełnionych deklaracji. Blankiety deklaracji otrzymać można bez-płatnie w Urzędzie Skarbowym. Wszelkich wskazówek i wyjaśnień co do kategorii świad-ectw przemysłowych, odpowiedniej dla danego przedsiębiorstwa, udzielają miejscowe Urzędy Skarbowe.

Świadectwa przemysłowe mają być wykupione najpóźniej do dnia 31 grudnia 1931 r.

Podatnicy ponoszą całkowitą odpowiedzialność za niewykupienie właściwego świad-ectwa przemysłowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Celem uniknięcia natłoku w Kasach Skarbowych, Izba Skarbowa wzywa zaintere-sowanych do wczesnego wykupienia świadectw przemysłowych i do nieodkładania wy-kupna na dzień ostatni, gdyż przedłużenie określonego ustawą, prekluzyjnego terminu w żadnym razie nie będzie miało miejsca.

Ceny świadectw przemysłowych na rok 1932 bez nadzwyczajnego 10% dodatku oraz dodatków na rzecz związków samorządowych, szkół zawodowych, izb handlowych i prze-mysłowych, izb rzemieślniczych oraz łącznie z temi dodatkami wynoszą:

A. Dla przedsiębiorstw handlowych.

Kategoria	We wszystkich miejscowościach		W miejscowościach klasy									
	zasad-nicza	z do-dat.	W War-szawie		I		II		III		IV	
			zasad-nicza	z do-dat.	zasad-nicza	z do-dat.	zasad-nicza	z do-dat.	zasad-nicza	z do-dat.	zasad-nicza	z do-dat.
I Dla zakład. handlowych	2000	3600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II „ „ „	—	—	400	720	330	594	270	486	200	360	130	234
III „ „ „	—	—	80	144	65	117	50	90	40	72	25	45
IV „ „ „	—	—	30	54	25	45	20	36	15	27	10	18
Va „ handlu rozwożnego	50	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vb „ „ obnożnego	15	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.

I Dla przed. przemysł.	6000	10800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II „ „ „	4000	7200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III „ „ „	2000	3600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV „ „ „	600	1080	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V „ „ „	200	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI „ „ „	—	—	120	216	100	180	80	144	60	108	40	72
VII „ „ „	—	—	60	108	50	90	40	72	30	54	20	36
VIII „ „ „	—	—	15	27	12	21,6	19	18	6	10,8	4	7,2

C. Dla handlu jarmarcznego.

Na jarmarkach, trwających ponad 21 dni	Dla handlu hurtowego		Dla handlu detalicznego	
	zasad-nicza	z do-dat.	zasad-nicza	z do-dat.
złoty ch				
Na jarmarkach, trwających ponad 21 dni	250	450	70	126
„ „ „ 7 „ do 21 dn	125	225	35	63
„ „ „ 3 „ do 7 „	100	180	25	45

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategoria	Oznaczenie zajęcia przemysłowego	Cena świadectw	
		zasad-nicza	z dodat-kami
		w złoty ch	
I	Ekspedytorzy nie utrzymujący oddzielnych biur i po-mocników handlowych, lecz trudniący się oso-biście z polecenia osób trzecich cleniem w urzę-dach celnych towarów, wysłanych zagranicę, lub otrzymywanych z zagranicy:		
	1. Przy urzędach celnych, znajdujących się przy-głównych linjach kolei żelaznych	400	720
	2. Przy urzędach celnych, znajdujących się przy-bocznych linjach kolei żelaznych	300	540
	3. Przy urzędach celnych, niepołożonych przy linjach kolejowych	250	450
	a) Pośrednicy giełdowi (maklerzy):		
II	b) Wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:		
	1. W Warszawie i w miejscowościach I klasy	150	270
	2. W miejscowościach II klasy	100	180
III	3. W miejscowościach III i IV klasy	30	54
	Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczenio-owych, przewozowych, oraz instytucyj kredyto-owych, o ile prowadzą operacje bez utrzymywa-nia biur:		
	1. W Warszawie i w miejscowościach I klasy	50	90
IV	2. W miejscowościach II klasy	40	72
	3. W miejscowościach III i IV klasy	20	36
IV	Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie)	100	180

Cena zasadnicza karty rejestracjonej 10 złotych, z dodatkami 18 złotych.

Do ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych przypadają dodatki: na rzecz Związków Komunalnych do wysokości 30%, szkół zawodowych do wysokości 25%, izb handlowych i przemysłowych izb rzemieślniczych do wysokości 15%, a to w myśl art. 119 i 120 ustawy z dnia 15. VII. 1925 r. państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 79 z r. 1925 poz. 550 oraz nadzwyczajny dodatek na rzecz Skarbu Państwa w wysokości 10% na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 grud-nia 1927 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 114 z r. 1927 poz. 927).

Winni prowadzenia przedsiębiorstw po dniu 31. 12. 1931 r. bez świadectw przemysłowych lub na podstawie nieodpowiednich świadectw przemysłowych ulegną karze pieniężnej zgodnie z art. 98 na wstępie powołanej ustawy; nadto przedsiębiorstwa, prowa-dzone bez świadectw przemysłowych ulegną zamknięciu, zgodnie z art. 112 teje ustawy. Art. 98 ustawy głosi:

„Kto prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zajęcie, nie nabywszy świadectwa przemysłowego, ulegnie karze grzywny od 3 do 20-krotnej kwoty nieuiszczonej za świad-ectwo. Kto prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zajęcie, nie nabywszy należytego świadectwa przemysłowego, względnie otrzymuje skład bez karty rejestracyjnej, ulegnie karze grzywny do wysokości 3-krotnej kwoty, stanowiącej różnicę między ceną właści-wego, a posiadanego świadectwa przemysłowego, względnie stanowiącej należną opłatę za kartę rejestracyjną.

„Kara nie zwalnia od obowiązku nabycia właściwego świadectwa przemysłowego względnie karty rejestracyjnej”.

Do opieszalych płatników będą nadto stosowane przepisy o karach za zwłokę we-dług ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 73 poz. 721) z uwzględ-nieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 z roku 1927 poz. 401).

Rozpowszechniajcie
nasze pismo wśród
krewnych i znajomych

Serdecznie witamy w naszym grodzie Powstańców i Wojaków

Witamy Was bojowników o polskość tej ziemi pomorskiej, tak drogiej dla wszystkich Polaków, w czasach niewoli krzyżackiej. Witamy Was, których nie przemogła w walce o imię Polski hydra krzyżacka. Witamy Was, którzy, gdy zagrział Złoty Róg, objawiający jutrzeńską swobodę tłumnie pospieszyliście na wezwanie Wodza, narażając się na śmierć od kul Grenzschtzu, do szeregów tworzącej się Armji narodowej by rzucić z bronią w ręku kajdany niewoli z Matki Ojczyzny i Orła Białego. Witamy Was którzy pierwszy jako tryumfatorowie, weszliście do tej przastarej ziemi piastowskiej, by Waszym bliskim podać radosną wiadomość, że Polska zmartwychwstała, oraz by ostatecznie wyrzucić z tej ziemi wroga polskości, butnego Krzyżaka, a Odrodzonej Ojczyźnie dać wolne płuca do oddechu na szeroki świat, to polskie, ukochane, wyżnione morze.

Witamy Was, którzy dokonawszy wiekopomnego dzieła, oswożenia Pomorza i zdobycia dla Polski morza nie spoczęliście na laurach w domo-

wych pieleszach, ale gdy hordy czarwonej armji poczęły zagrażać wschodnim granicom Rzeczypospolitej, a następnie całej Polsce i całemu światu, poszliście na krwawy bój, by orężem i krwią własną wyznaczyć granice wschodnie naszej Ojczyzny. Niejeden z waszów Was życiem przypieczętował ten bohaterski wysiłek Narodu.

I kiedy ucichły walki na froncie, a Polska zawarła pokój, przekuliście oręż walki na lemiesz czynu, i zabraliście się do żmudnej, szarej pracy nad budową Wielkiej, Mocarstwowej Polski. Nie zważając na swary partyjne, nadal na obranych postępkach pracujecie, nie zapominając również o przygotowaniu się do obrony Ojczyzny, gdy tego zajdzie potrzeba. Za to wszystko Powstańcy i Wojacy, Wam cześć i chwała. Niech hasłem Waszym i Nas wszystkich będzie we wszystkich naszych poczynaniach „Salus Reipublicae suprema lex”.

Witamy więc Was w murach naszego miasta i czujcie się wśród nas jak u siebie w domu.

OBYWATELE!

W niedzielę odbędzie się w mieście naszym Zjazd Powstańców i Wojaków z całego powiatu. Protokół nad zjazdem przyjął p. Starosta Powiatowy Suchecki. Oprócz tego spodziewany jest przyjazd przedstawicieli generalicji i innych wybitnych gości. Apeluujemy do Was, by miasto na ten dzień przybrało odświętany wygląd. Niech więc na żadnym polskim domu nie zabraknie chorągwi o barwach narodowych. Niech całe obywatelstwo zsolidaryzuje się z Powstańcami i Wojakami i niech zadokumentuje wobec naszych wrogów, że My, gdy chodzi o obronę Ojczyzny naszej, jesteśmy wszyscy, bez względu na przekonania polityczne, zgodni i że nie dopuścimy do żadnej wogóle dyskusji na temat zmiany granic w myśl niepoczytalnych propozycji, różnych Treviranusów i Borahów.

Zadokumentujemy, że na straży nienaruszalności naszych granic stoi nasza Armja, nasze organizacje P. W. i W. F., a tem samym cały Naród, który w tych organizacjach jest zorganizowany. Niech więc chorągwie narodowe na domach oraz tłumny udział

obywatelstwa w dniu zjazdu Powstańców i Wojaków pokażą naszym wrogom, że jesteśmy społeczeństwem karnym i politycznie wyrobionym. Powstańcy i Wojacy niech żyją!

PROGRAM ZLOTU:

Godz. 9 — zbiórka placówek na dziedzińcu szkoły powsz. męskiej.

Godz. 9,15 — raport i odmarsz do kościoła.

Godz. 9,30 — nabożeństwo w miejscowym kościele parafj.

Godz. 10,30 — złożenie wieńca przy tablicy poległych na cmentarzu kościelnym.

Godz. 11 — defilada na ul. Marsz. Piłsudskiego przed domem p. Klimka.

Godz. 11,30 otwarcie zlotu w sali „Kina Słońce”, referaty, uchwały, rezolucje.

Godz. 15 — wspólny obiad żołnierski.

Godz. 14 — wymarsz na polowe ćwiczenia bojowe, które odbędą się w rejonie Pływaczewo — Zieleń — Czystochleb z udziałem artylerji. Po ćwiczeniach zakończenie zlotu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wąbrzeźno, dnia 13 listopada 1931 r.

— **Odnaczenia.** W dniu święta państwowego 11. listopada odznaczeni zostali krzyżem kawalerskim orderu Odrodzenia Polski (Polonia Restituta) p. Stanisław Pietruski właściciel cukrowni w Kowalewie, oraz srebrnym krzyżem zasługi p. Teofil Kowalski b. sołtys gminy Płużnica. Nowo odznaczonym składamy serdeczne życzenia dalszej pracy dla Ojczyzny.

— **Ślub.** We wtorek, dn. 10 bm. pobłogosławiony został w tut. kościele parafjalnym związek małżeński pomiędzy p. Edwardem Jeziorowskim a panną Heleną Szczodrowską. Państwo młodzi należeli do tut. S. M. P. żeńskiego, i męskiego, to też druchny pięknie odśpiewały „Veni Creator”, a przed ołtarzem stanęły poczy sztandarowe obu Stowarzyszeń. — Ślubu udzielił ks. Mówiński. — Parze młodej na nowej drodze życia życzymy „Szczęść Boże” — „Gotów!” — „Sprawie służ!”

— **Powrót do zdrowia.** Ofiary niedawnej katastrofy samochodowej pod Grudziądem p. p. Bronisława i Wanda Obstówny oraz p. dyr. Blicharz powrócili już do zdrowia. Mimo alarmujących początkowo wieści wszystko jeszcze się jako tako dobrze skończyło. Jedynie p. Wanda Obstówna udaje się jeszcze celem dalszego nie budzącego już żadnych obaw leczenia złamanej ręki do Poznania.

— **Jarmark kramny.** Ogłoszony na dzień 18 listopada jarmark na bydło, konie i kramny odbędzie się we wtorek dnia 17 listopada.

— **Zbiórka uliczna T. C. L.** W dniu 16 listopada 1931 r. przypada 15 rocznica śmierci Henryka Sienkiewicza. Z okazji tej rocz. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozporządzeniem z dn. 18 lipca br. Nr. AP. I. dz. 1290/6 udzieliło swego zezwolenia na urządzenie zbiórki ulicznej T. C. L. w niedzielę 15 listopada 1931 r. w województwach zachodnich pod hasłem: „Dzień Oświaty Pozaszkolnej”.

Spodziewać się należy, że jak dotychczas tak i obecnie, mimo ciężkich czasów, społeczeństwo miasta Wąbrzeźna w rozumieniu potrzeby oświaty pozaszkolnej pospieszy w tym dniu choćby z drobnym datkiem na potrzeby tutejszej biblioteki.

— **Sekcja Teatralna T. C. L.** Zespół biorący udział w sztuce „Wicek i Wacek”, zbierze się dziś wieczorem o godz. 7-mej w sali rysunkowej szkoły męskiej. Uprasza się o przybycie wszystkich grających celem omówienia bardzo ważnych spraw. Reżyser.

— **Zjazd Rady Powiatowej B. B. W. R.** Jak się dowiadujemy staraniem Rady Powiatowej B. B. W. R. na powiat wąbrzeski, odbędzie się we wtorek o g. 14 w hotelu pod Orłem (p. Szymański). Na zebranie przybędzie prawdopodobnie poseł p. Serożyński oraz prezes Rady Wojewódzkiej p. major Paluch. Wy-

głoszone zostaną również bardzo ciekawe i aktualne referaty.

— **Powiatowa Kasa Chorych.** Pomocy lekarskiej w nagłych wypadkach udzielają w niedzielę dn. 15 listopada br. na okręg Wąbrzeźno p. Dr. Janiszewski na okręg Kowalewo p. Dr. Owczarczak.

— **Zmiana własności.** Jak się dowiadujemy dotychczasowy właściciel hotelu „Dwór Wąbrzeski” p. Jan Kaczyński nabył w Lubawie od p. Dąbrowskiego młyn wodny wraz z przynależną doń realnością za cenę 37 tys. zł. Nowonabywcy na nowej placówce „Szczęść Boże”!

— **Z jarmarku.** Zapowiedziany na dzień 11 bm. jarmark, z powodu przypadającej na ten dzień rocznicy Wskrzeszenia Ojczyzny, został odwołany. Wskutek nieświadomości stawiło się jednak kilkunastu przekupniów, oraz kupujących. — Przyjezdni kupcy interwenjowali u władz o zezwolenie na targowanie. Jak się dowiedzieliśmy, otrzymali oni takowe na czas od godz. 10 do 12-tej, celem zdobycia funduszy na drogę powrotną. — Targ na ogół był bardzo słaby.

— **Usiłowana kradzież.** Wentel Roman z Łodzi usiłował na onegdajszym jarmarku skraść z koszyka p. Firaszyńskiej portfel. Złodzieja przychwyciła p. Cyrklaffowa i oddano go w ręce policji.

— **Zebranie zarządu Parafjalnego Komitetu Niesienia Pomocy Bezrobotnym** odbyło się w czwartek, dnia 12 bm. o godz. 10-ej przed poł. w salce posiedzeń Rady Miejskiej pod przewodnictwem burmistrza p. Schwarza jako prezesa Komitetu. Sołtysi Sicienka, Czystochlebia, Cymbarku, Nielubia, Wałyca i Łabędzia przedłożyli listy zadeklarowanych przez mieszkańców gmin kwot pieniężnych i ofiar w naturaljach. Zebrani stwierdzili, że zadeklarowane sumy na cały okres zimowy nie przekroczą 5.000 złotych, gdy na utrzymanie bezrobotnych w rozpiętości dzisiejszej potrzeba prawie 5.000 złotych tygodniowo. Zarząd Komitetu po opracowaniu budżetu przedstawi sprawę Komitetowi Powiatowemu, celem osiągnięcia zapomóg. — W dyskusji poruszono sprawę pobieranych dopłat kolejowych i pocztowych. Uchwalono zwrócić się do odnośnych urzędów, o prznie. uzyskanych kwot z tego tytułu do kasy Komitetu. W końcu omawiano sprawę węgla przydzielonego bezrobotnym naszego miasta i wybrano podkomisję w składzie pp.: burm. Schwarza, Sigurskiego i Grabowskiego, która to komisja ma na celu ustalenie norm i rozdział węgla pomiędzy bezrobotnych.

— **Staraniem kierownictwa tut. szkoły wydziałowej żeńskiej** odbyła się z okazji 15 rocznicy Odzyskania Niepbdległości w sali hotelu „Pod Białym Orłem”, dla młodzieży i starszego społeczeństwa o godz. 15 uroczysta akademja. Na jej program złożyły się: przemówienie naucz. p. Brzezińskiej, która z przejęciem odczytała, wspaniale pod względem treści i formy opracowany referat o odzyskaniu niepodległości Polski, śpiewy chóru uczenie pod dyryg. naucz. p. Reiskówny, deklamacje uczenie pojedyn. i zbiorowa pt. „Stary żołnierz pod przewodnictwem uczen. Smaciażówny, oraz dekl. okolicznościowa ucz. VIII kl. gimn. Orkiestra gimn. odegrała: „Hymn narodowy”, marsza, wiązanek melodyj narodowych oraz walca Fucika. Wykonawców nagradzała licznie zebrana publiczność rzęssystemi oklaskami. Na zakończenie przemówił serdecznie do dzieci i młodzieży starszej P. In.spektor szkolny, zachęcając do gorącej miłości Odrodzonej Ojczyzny i prosienia Boga o błogosławieństwo dla Niej, poczem zaintonował pieśń „Boże, coś Polskę”, którą wszyscy obecni odśpiewali. — Akademja wypadła bardzo pięknie. Należy się kierownictwu szkoły wydział. żeńskiej uznanie za urządzenie tak podniosłej uroczystości, a podziękowanie Dyrekcji gimn. za pozwolenie wzięcia udziału orkiestrze gimn. oraz p. naucz. Lewandowskiemu za przygoto-

**Mydło
Regera**

jest pod względem jakościowym wyrobem bezkonkurencyjnym.

Znak ochronny

wanie odpowiednich utworów muzycznych i P. Szymańskiemu, właścicielowi kina „Słońce” za bezinteresowne udzielenie sali.

— **Zebranie Tow. Ludowego.** W dn. 8. bm. odbyło się zebranie tut. Tow. Ludowego. O godz. 16 zagał zebranie p. prezes Cander, poczem odczytał list Komitetu parafj. niesienia pomocy bezrobotnym. Jako delegat komitetu przybył p. burmistrz Schwarz, który w dłuższym przemówieniu przedstawił obecnym sprawę bezrobocia. Po przemówieniu p. burmistrza wywiązała się dłuższa dyskusja, w której zabierali głos: pp. Radziwiński, Dr. Piotrowski, Bojarski, Cander i inni, poczem obecni uchwalili przekazać z kasy Towarzystwa 30 zł na rzecz komitetu. — Następnie uchwalono urządzić tradycyjną Gwiazdkę dla dzieci członków. W końcu wygłosił p. prezes wykład o opiece społecznej. W wolnych głosach uchwalono dać na mszę św. za zmarłych członków. O godzinie 17,45 p. prezes solwował zebranie. Na zebraniu było obecnych około 150 członków.

Z powiatu

— **Czystochleb.** (Przedstawienie). — Koło teatralne w Czystochlebie wraz z Ochotniczą Strażą Poż. urządzają dnia 15. bm. o godz. 19 w sali p. Błądka przedstawienie amatorskie i odegra sztukę p. t. „Polska już wolna” i „Na nic żydowskie swaty”. Po przedstawieniu zabawa taneczna. Dochód przeznaczają na bezrobotnych.

— **Książki.** (Kradzież roweru). Listonoszowi Antoniemu Kowalskiemu niewykryty dotąd sprawca skradł rower marki „Adme”.

— **Łopatki.** (Przejechał na śmierć własną córkę). Onegdaj zdarzył się w naszej wiosce nieszcześliwy wypadek. Otóż tutejszy rolnik Jan Czabaj zwoził cukrówkę. Przez nieostrożność dostała się pod koła jego 8-letnia córeczka Władysława. Ofiara własnej nieostrożności zmarła po 2 godzinach. Sprawca nie ponosi żadnej winy.

— **Wielkie Radowiska.** (Kradzież). W ub. tygodniu skradziono Antkiewiczowi Stan. jedną pierzynę i koc Policja jest na tropie złodziei.

— **Jarantowice.** (Srebrne gody). W dniu 14. 11. 31. r. obchodzą pp. Walerjan i Rozalja Rymaccy srebrne gody małżeńskie. W dniu tym na intencję jubilatów odbędzie się w kościele parafjalnym w Łopatkach Msza św. (Państwu Rymackim życzymy doczekania złotych godów małżeńskich. — Red.).

— **Król. Nowawieś.** (Obchód Rocznic Niepodległości Państwa Polskiego). Znany ze swej ruchliwości na tutejszym terenie odd. Związku Strzeleckiego urządził w niedzielę dnia 15 bm. obchód rocznicy Niepodległości Państwa Polskiego. Na program złoży się występ chóru strzeleckiego, odegrana siłami amatorskimi komedja „Jak kapral Szczapa wykiwał śmierć” oraz zabawa taneczna. Ponieważ dochód czysty z zabawy przeznaczony jest na cele kulturalno-oświatowe prosimy miejscowe obywatelstwo o jak największe poparcie.

— **Osieczka.** (Wieczornica S. M. P.) W nadchodzącą niedzielę, dnia 15. b. m. urządził tut. Stow. Młodzieży Polskiej żeńskiej wieczornicę, połączone z tańcami. Program wieczornicy jest bardzo urozmaicony. Zarząd S. M. P. jaknajserdeczniej zaprasza społeczeństwo Osieczka i całej okolicy do licznego wzięcia udziału w owej wieczornicy. — Początek o godz. 6-tej wieczorem.

RUCH TOWARZYSTW

— **Bacność Podoficerowie Rezerwy.** Dziś w piątek dnia 13 bm. o godz. 8-mej odbędzie się nadzwyczajne zebranie miesięczne koła w lokalu pod Białym Orłem (mała salka). Ze względu na bardzo ważne i pilne sprawy, przybycie wszystkich członków koła jest konieczne. W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków, odbę-

dzie się o godz. 8,30 drugie prawomocne zebranie bez względu na ilość obecnych.

— **Bacność Rzemieślnicy.** W niedzielę dnia 15 listopada br. o godz. 2 popoł. w hotelu „Dwór Wąbrzeski“ odbędzie się miesięczne zebranie Towarzystwa Samodzielnych Rzemieślników. Na posiedzenie przybędzie p. burmistrz, w celu omówienia ważnych spraw z bez-

robociem. Ze względu na ważność innych spraw uprasza się o przybycie wszystkich członków.

— **Wąbrzeźno.** (Zebranie Stowarzyszenia Lokatorów). W dniu 15. bm. odbędzie się miesięczne zebranie Stowarzyszenia Lokatorów w lokalu p. Kłosa „Hotel Dwór Wąbrzeski“ o godz. 14-tej.

Obecność wszystkich członków

nieczna.

— **Wąbrzeźno. Bacność Inwalidzi i Wdowy.** Miesięczne zebranie Legii Inwalidów W. P. w Wąbrzeźnie odbędzie się dnia 14. listopada 31. o godz. 20-tej (8-mej) w lokalu p. Webera przy ul. Marszałka Piłsudskiego 78.

Z powodu ważnych spraw obecność wszystkich członków konieczna.

Drukarnia i nakładem Zakł. Graf. Boleś-wa Szczuki. — Redaktor odpowiedzialny Altona Szczuka, Wąbrzeźno, Mickiewicza 1.

Wielebnemu Duchowieństwu i osobom, które oddały ostatnią usługę Zmarłemu

ś. p.

Józefowi Dąbskiemu

składają wyrazy serdecznej wdzięczności, prosząc zarazem o modlitwę za duszę Zmarłego.

Ojciec i Rodzina

Uczeń

ogrodniczy

może się zgłosić

Grudziński

Ogrodnictwo Wąbrzeźno

Stroje

fortepiany

przyjmują zamówienia

każdego czasu

Klemens Lemke

Kowalewo

ul. Brodnicka 16.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniach niżej określonych sprzedawca będzie egzekutor powiatowy przy Powiatowej Kasie Chorych w Wąbrzeźnie na pokrycie zaległych składek ubezpieczeniowych w niżej wymienionych miejscowościach:

1. Przy majątku Szewy	Dnia 20. 11. br. o godzinie 10,30 przed poł.	14 jałowic rocznych.
2. Przy majątku w Józefacie	Dnia 16. 11. br. o godzinie 11 przed poł.	zbiór z 10 mórg ziemniaków.
3. Przy majątku w Wroniu	Dnia 19. 11. br. o godzinie 11 przed poł.	100 centr. pszenicy.
4. w Wąbrzeźnie na targowisku	Dnia 17. 11. br. o godzinie 10,30 przed poł.	2 konie robocze ciężkie.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Wąbrzeźnie

65.000.000

PAR
NOZONYCH
w EUROPIE
JEST GWARANCJA
ICH DOBROCI

REZINOTRUST

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 14. 11. 31 r. o godz. 230 po poł. sprzedawca będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę u p. p. Józefa, Weroniki i Katarzyny Wierzbickich w Wąbrzeźnie ul. Chełmińska 20

1 tucznika.

Głowczewski, kom. sąd. w Wąbrzeźnie.

Polecam

w wielkim wyborze, po niebywale niskich cenach i na dogodnych warunkach:

Radjoaparaty światowej sławy

Telefunken, Philips, Marconi

Rowery, patefony i maszyny do szycia

oraz wszystkie części składowe i zapasowe

Baterje anodowe

codziennie świeże na składzie

Reparacje oraz przebudowę starych odbiorników na nowe typy wykonuje się fachowo i pod gwarancją

Fr. Biały, Wąbrzeźno
ul. Marsz. J. Piłsudskiego 79 Telefon 46
Zakład złotniczo-zegarm. - Dział radjosprzętu i rowerów

Uprzejmie zawiadamiam, że z dniem 1 listopada czynnym jest znowu mój

MŁYN

po przeprowadzeniu ulepszeń według najnowszej techniki ku wygodzie moich interesantów.

Polecając się nadal Szanownej Klienteli gwarantuję punktualne wykonanie przemiału, srurowania i wymiany według umowy pozostaje z poważaniem

EMIL ELITT
NOWY MŁYN, pocz. Golub

Co Pani woli?

Prać tanio czy drogo?

Kto weźmie Persilu odpowiednią ilość i rozpuściwszy go w zimnej wodzie zagotuje białinę krótko raz jeden, osiągnie najlepszy rezultat i zaoszczędzi wysiłku, czasu i pieniędzy. Wiadomo przecież, jak nadzwyczajnie wydajnym jest Persil! 1 paczka Persilu wystarczy na 2 1/2 do 3 wiader wody.

Go Persil to Persil

„Własna osada“
Udzielamy bezprocent. pożyczek na budowę i na spłatę hipoteki

Potrzebny własny kapitał od 10-15 proc. od kwoty pożyczkowej, który oszczędzić można w małych ratach miesięcznych, amortyzacja 6-8 procent.

„HACEGE“ Sp. z o. odp. [o. G. m. b. H.]

Gdańsk, Hansaplatz 2 b.

OBWIESZCZENIE**JARMARK**

na bydło, konie i kramny

w Wąbrzeźnie przypadający na 11 listopada, a przełożony na 18 listopada br. odbędzie się we wtorek, dnia 17 listopada br.

MAGISTRAT

Schwarz, burmistrz.

Pożyczki

5000 zł. poszukuję na I-szą hipotekę

na gospodarstwo 95 morgowe pszennej ziemi.

Zgłoszenia do Administr. „Głosu Wąbrzeskiego“.

Przyjmę

wspólniczkę

do rzeźnictwa na wiosnę z gotówką do 2000 zł.

Zgł. pisemne przyjmuję administracja „Głosu Wąbrzeskiego“

Ogłaszaście

S I E

w „Głosie

Wąbrzeskim“

PIERWSZE NAJNOWOCZEŚNIEJSZE KINO DŹWIĘKOWE

„SŁOŃCE“

HOTEL POD BIAŁYM ORŁEM

2 OSOBY 1 BILET

Dziś w piątek, dnia 13 bm. o godz. 815 w.

PO RAZ OSTATNI

Hymn wielkiej miłości i walki o prawdziwe szczęście. p. t.

Rapsodia Rumuńska

W sobotę, dnia 14 bm. o godz. 8.15 w. i w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 4, 6,15 i 8,45 wiecz.

GRETA GARBO i NILS ASTER

w wspaniałym dramacie miłości i ukojenia p. t.

„POKUSA“

Jest to ostatnia najlepsza kreacja Greta Garbo i Nilsa Astera, którzy stanowią najbardziej porywającą i niezrównaną parę kochanków.

W sobotę i niedzielę po kinie D-A-N-C-I-N-G